

Elisabeth Schögggl-Ernst – Markus Leideck – Marko Medved, *Ivan Klobučarić – život i djelo / Johannes Clobucciarich – Leben und Werk*, Rijeka – Graz: Državni arhiv u Rijeci | Steiermärkisches Landesarchiv, 2022.

Knjiga/katalog pod naslovom *Ivan Klobučarić – život i djelo / Johannes Clobucciarich – Leben und Werk*, na hrvatskom i njemačkom jeziku, a koju autorski potpisuju Elisabeth Schögggl-Ernst, Markus Leideck i Marko Medved, sastoji se od uvodne studije (str. 10-77) te kataloškog dijela (str. 79-239) u kojima se iznose nove spoznaje o glasovitom hrvatskom kartografu – augustincu Ivanu Klobučariću (oko 1545. – 1605./1606.). Iako je 2020. godine objavljena iznimno vrijedna i vrlo opsežna knjiga riječkog crkvenog povjesničara Marka Medveda *Filius conventus Fluminensis. Augustinci pustinjaci sv. Jeronima u Rijeci* u kojoj se opširno govori i o Klobučariću, publikacijom *Ivan Klobučarić – život i djelo / Johannes Clobucciarich – Leben und Werk* dobivamo novi uvid u život i djelo ovog redovnika i kartografa. Izneseni su brojni novi podatci ili ispravljani neki postojeći. Svakako treba tu istaknuti da su u hrvatskoj historiografiji glavni radovi o život i djelu Ivana Klobučarića dugo bila dva članka D. Klena. Prvi objavljen 1974. u riječkim *Dometima*, a drugi 1975. godine u 6. svesku *Krčkoga zbornika*. Člankom o „Ivanu Klobučariću, slikaru i kartografu XVI-XVII. st.“ hrvatska je znanstvena i šira javnost dobila u osnovnim crtama životopis i opus jednoga do tada slabo poznatog hrvatskoga kartografa. Međutim, strana literatura, svojim opsegom je itekako premašila hrvatske znanstvene spoznaje o Klobučariću.

Naime, oko 1560. godine Ivan Klobučarić ulazu u augustinski red, u njihov riječki samostan sv. Jeronima (zato je prvo poglavlje posvećeno tome: „Red svetog Augustina i samostan u Rijeci / Der Orden des heili-

gen Augustinus und das Kloster in Rijeka“, str. 10-15). Zbog posinovljenja u ovaj samostan kao redovnik potpisivao se kao *Fluminensis* ili *Fiumano* (tj. Riječanin), odnosno prezimenom kao *Clobucciarich*, *Clobuciarich*, *Clobucciaricus*, *Clobucarius* (tj. Klobučarić) i imenom kao *Joannes*, *Johannes*, *Hanns*, *Giovanni* (tj. Ivan). Upravo je u publikaciji *Ivan Klobučarić – život i djelo / Johannes Clobucciarich – Leben und Werk* (u poglavlju: „Teza o mjestu rođenja i smrti Ivana Klobučarića / Geburts- und Sterbeort von Johannes Clobucciarich – eine These“, str. 24-29), izneseno mišljenje – potvrđeno povijesnim zapisom iz Državnog arhiva u Rijeci – kako je Klobučarić rođeni Riječanin (HR-DARI-32, kut. 420: u prijevodu s njemačkoga: „Ja, brat Ivan Klobučarić rođenjem iz Svetog Vida na Rječini u ovo vrijeme prior navedenog samostana Sv. Jeronima augustinskog reda“). Do sada se na temelju pisanja prijašnjih autora smatralo da je rođen u Dubašnici na otoku Krku jer je istu na svojoj *Karti Riječkog zaljeva iz oko 1586. godine* ispisao verzalom/kapitalom DOBASNIZA, dok su drugi toponimi napisani običnim slovima, što su istraživači povezali s time da je Klobučarić tako želio naglasiti svoje podrijetlo. Osim toga, Klobučarić je napravio skicu stare župne crkve sv. Apolinara u selu Dubašnici (*Dobasniza*), na kojoj se prilično jasno vidi kako je izgledala stara dubašljanska župna crkva i uz nju prislonjen zvonik. Potonje bih sada protumačili više kao izraz iskazivanja šire zavičajnosti i župe odakle potječu Klobučarići, ali ujedno i prostora na kome su augustinci imali svoje posjede/zemljište (osim toga, u vlasništvu su imali i vinograde u Baški).

Nakon Klobučarićeve školovanja odnosno studija te dvogodišnjeg boravka u Rimu slijedi njegova redovnička služba u Rijeci. Tako postaje priorom riječkog sv. Jeronima. Potom odlazi u Graz, a nakon toga biva imenovan priorom u austrijskom Völkermarktu (hrv. Velikovcu) i vikarom štajersko-koruškog provincijala, a potom i priorom u Fürstenfeldu. Zatim se ponovno vraća u Rijeku gdje postaje prior. Ova je tematika i problematika prikazana kroz poglavlje „Život Ivana Klobučarića / Das Leben von Johannes Clobucciarich“ (str. 16-23).

U svom se djelovanju Klobučarić posebice istaknuo, ne samo u matičnom samostanu, nego i u cijeloj Štajersko-koruškoj provinciji na čijem je čelu bio kao generalni prior, rektor ili provincijal. U publikaciji su prikazani i Klobučarićeви problemi s gradnjom samostana u Grazu te refor-

macijom odnosno Klobučarićevom službom u protureformaciji. Treba spomenuti da je u nekoliko navrata bio pozivan i na crkveni sud (inkviziciju). Nakon službi u Austriji Klobučarić je ponovno imenovan za priora riječkog samostana. Posebno su detaljno obrađeni Klobučarićevi sporovi s obitelji Barbo („Ivan Klobučarić i sporovi s obitelji Barbo / Johannes Clobucciarich und die Streitigkeiten mit der Familie Barbo“, str. 30-45). Potom je opet u Fürstenfeldu, Grazu i drugdje (to je opisano u poglavlju „Djelovanje Ivana Klobučarića u Štajerskoj / Johannes Clobucciarichs Wirken in der Steiermark“, str. 60-75), kada biva pozvan na svoju novu dužnost, a to je bio kartografski rad za Habsburgovce.

U zasebnom je poglavlju s pravom obrađen „Spor oko nameta na promet robom u Rijeci i crtež Riječkog zaljeva oko 1586. Ivana Klobučarića / Der Streit um den Aufschlag zu St. Veit am Pflaum und die Zeichnung der Bucht von St. Veit am Pflaum / Rijeka um 1586 von Johannes Clobucciarich“ (str. 46-57). Tu se povijesno i kartografski kontekstualizira nastanak vjerojatno jedne od najpoznatijih Klobučarićevih karata – crtež Riječkog zaljeva iz oko 1586. godine.

U knjizi/katalogu Elisabeth Schöggel-Ernst – Markus Leideck – Marko Medved, *Ivan Klobučarić – život i djelo / Johannes Clobucciarich – Leben und Werk* Klobučarića se prvenstveno predstavlja kao kartograf čiji se prikaz grada Rijeke iz 1579. danas čuva u Ratnom arhivu u Beču, dok je ostala njegova zbirka crteža i skica (99 listova s oko 500 crteža) pohranjena u Zemaljskom arhivu Štajerske (Steiermärkisches Landesarchiv) u Grazu i 2014. digitalizirana (<http://www.landesarchiv.steiermark.at/cms/beitrag/12164723/111652853/>). Tu se nalazi i Klobučarićeva *Karta Riječkog zaljeva* iz 1586. godine gdje je prikazan sjeverni i zapadni dio otoka Krka. Sve je to u ovoj publikaciji obrađeno i predstavljeno široj javnosti. Na toj kartografskoj građi prikazane su skice područja od Rijeke do Ilirske Bistrice, od Riječkog do Tršćanskog zaljeva, skica Snježnika i doline gornjega toka rijeke Kupe, skice područja Kvarnerskog primorja, Gorskog kotara, Gacke, Modruša, skica Karlovca s četiri rijeke (Kupa, Dobra, Mrežnica, Korana), skice Jastrebarskog, Samobora, okolice Susjedgrada kraj Zagreba, skica Hrvatsko-slovenske granice uz rijeku Sutlu, porječje Krke s dijelom Žumberka između Kostanjevca i Jastrebarskog, Samoborsko i Žumberačko gorje s dolinom rijeke Krke, skica trase puta

Zagreb – Sisak – Petrinja – Zagreb, skica područja Varaždina, Čakovca, Lepoglave i Vinice te skice krajiške utvrde uz rijeku Unu itd.

Napomenimo kako su sve reprodukcije Klobučarićevih zemljovida, skica i nacрта u ovoj publikaciji vrlo uspjele.

Iako i dalje ostaju otvorena pitanja o egzaktnom datumu rođenja, ali i smrti Ivana Klobučarića, ovom smo knjigom/katalogom dobili temeljit uvid u život i djelo ovog istaknutog augustinca i hrvatskog kartografa rođenog u Rijeci, ali po svoj prilici podrijetlom odnosno zavičajem iz Dubašnice na otoku Krku. To je prikazano u poglavlju: „Teza o mjestu rođenja i smrti Ivana Klobučarića / Geburts- und Sterbeort von Johannes Clobucciarich – eine These“, str. 24-29). Naime, danas prezimena Klobučarić nema na području Dubašnice. No ono je posvjedočeno vrlo rano u jednoj hrvatskoglagoljskoj notarskoj ispravi od 14. siječnja 1512., a koja se sada čuva u Knjižnici Ruske akademije znanosti u Sankt Peterburgu. U njoj se spominje „Stane, pokojnoga Marka Klobučarića“. Inače, u Dubašnici je živio i brat Ivana Klobučarića – Stjepan. Vrijedi spomenuti i podatak koji donosi Branko Fučić kada je u *Novom listu* od 28. lipnja 1998. pisao o Ivanu Klobučariću spomenuvši toponim, tj. brdo Klobučac (106 m nadmorske visine) na Šotoventu, a koje je doveo u vezu s obitelji Klobučarić. Ivan je imao još jednog brata – to je Juraj, te sestru. S druge pak strane autori s pravom sugeriraju na činjenicu da je Ivan Klobučarić preminuo najvjerojatnije u Rijeci između kolovoza 1605. i travnja 1606. godine. Opovrgava se teza da je umro u bijegu pred Mađarima odnosno Bocskaijevim hajducima („Bocskai Haiduken“) kao što to sugerira suvremena spomen-ploča postavljena na augustinskoj crkvi u Fürstentfeldu.

Dvojezična (hrvatsko-njemačka) knjiga/katalog autorskoga trojca Elisabeth Schöggel-Ernst – Markus Leideck – Marko Medved pod naslovom *Ivan Klobučarić – život i djelo / Johannes Clobucciarich – Leben und Werk*, u zajedničkom izdanju dviju arhivskih institucija – Državnog arhiva u Rijeci i Steiermärkisches Landesarchiv u Grazu te pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Land Steiermark i Primorsko-goranske županije, predstavlja ogledni primjer dobre suradnje baštinskih ustanova i vrijedan prinos hrvatskoj i austrijskoj historiografiji i povijesnoj kartografiji.

Tomislav GALOVIĆ